

N:o 4.

Af Herr **J. Andersson i Lysvik:** *Angående ändring i Kongl. förordningen den 18 Sept. 1874 rörande försäljning af vin och maltdrycker.*

Det lofvärda nit, som i närvarande tid af enskilda personer och föreningar ådagaläggas för motarbetande af dryckenskapens härjningar, borde äfven vinna kraftigare uttryck i lagstiftningen. De framgångsrika bemödanden att återföra de åt dryckenskapen hemfallna från denna i ekonomiskt och moraliskt hänseende förstörande last visa äfven, att reformer i lagstiftningen i syfte att kraftigare motverka rusdryckers missbruk äro tidsenliga. Att då äfven genom lagstiftningen dessa bemödanden måtte underlättas och de förderfbringande rusdryckerna blifva allt mer svåråtkomliga äro önsknings, som hysas och uttalas icke allenast af nykterhetsvänner och aktade medborgare, utan äfven af många bland lastens trälar, hvilka gerna önskade blifva frigjorda från det ousliga slafveriets bojar, men icke förmå motstå och qväfva begäret, då tillfällena och anledningarne äro så många och så nära till hands.

Att äfven Riksdagen visat intresse för nykterheten och dess sträfvan, ådagaläggas genom de under senaste decenniet i ämnet utfärdade Kongl. förordningar och allra sist genom den till Kongl. Maj:t aflåtna skrifvelse angående tillsättande af en komité för uppgörande af förslag till ny bränvinslagstiftning i syfte att än kraftigare motarbeta starka dryckers missbruk. Man har väl anledning antaga, att detta Riksdagens uttalande kommer att beaktas af den sedermera tillsatta komitén, hvarföre det torde anses icke vara skäl gå de motsedda förslagen till försäljningslag rörande bränvin samt vin och maltdrycker i

förlägg. Men ett insedt och ofta öfverklagadt ondt af ifrågavarande beskaffenhet kräfver skyndsamma åtgärder. Skulle derjemte det omförmälda väntade förslaget ej vara af beskaffenhet att kunna af Riksdagen antagas, så kunde genom partiel ändring af nu varande lag ändå vinnas ett godt resultat.

Det förslag, jag härmed vågar framställa, gäller förordningen angående försäljning af vin och maldrycker. Gång efter annan hafva motioner blifvit väckta, åsyftande inskränkning i rättigheten af dylik försäljning, och förra Riksdagen visade stort tillmötesgående mot de i ämnet väckta förslag. Endast af formella skäl ansåg sig Andra Kammarén ej böra godkänna Utskottets på grund af då väckta motioner tillstyrkta hemställan.

En inskränkning i nu varande handelsrättighet, beträffande isynnerhet vin till afhemtning, synes vara af största behof påkallad. Ty det är ett känt förhållande, att den nu gällande förordningen *kan* kringgå, och *att* så ofta och på flere sätt sker, är likaledes en bekant sak. Dels förekommer, att sjelfva varan, som tillhandahålles, icke är af det slag, namnet anger — s. k. vii är mången gång ingenting annat än färgadt bränvin eller åtminstone starkt uppblandadt af spirituosa — dels, att försäljningen till afhemtning ganska ofta i sjelfva verket är till förtäring på stället, om ock förtäringen förekommer några steg från försäljningslokalen. Möjlighet att på sådant sätt kringgå lagen borde förebyggas, såsom varande ett missbruk af handelsfriheten. Men nu gällande försäljningslag anvisar ej någon kraftig utväg att ingripa vid dylika förefallande missbruk. Det medel, denna lag anvisar, nemligen att dessa drycker ej må förtäras å område, hvaröfver säljaren eger att förfoga, och att kommunalnämnd eger att för viss eller all tid förbjuda vidare försäljning, derest genom försäljningen oloflig utskänkning främjas eller oordningar eljest föranledas, äro allt för kraftlösa. Att leda i bevis dylika förhållanden kan oftast ej låta sig göra. Verkningsarne äro uppenbara, men orsakerna, om ock medvetna, äro ej bevisliga. Bättre då att genom skärpta bestämmelser söka förebygga dylik handels missbruk än att genom fruktlösa åtal och rättegångar ingripa till missbrukets hämmande.

Bland landthandlande finnas många, hvilka ej vilja tillhandahålla hvarken vin eller öl för att icke främja ett ondt, som deraf skulle kunna uppstå, och det finnes andra, som idka dylik handel på ett ordentligt sätt och med oförfalskade varor. Sådän landthandel torde bäst uppfylla det ändamål, som dermed afses, att för de på längre afstånd från stad boende underlätta tillfället att förskaffa sig nödvändighetsvaror. En

orättvisa vederfares nu ofta dylika handlande derigenom, att kunder dragas ifrån dem medelst lockelser till berusningsmedel för att så mycket lättare kunna bereda afsättning äfven för andra varor.

Att missbruket af vinsförsäljning måste hafva ett mycket menligt inflytande på de kommuner, i hvilka den finnes, är uppenbart. Mången förstör på dessa försäljningsställen både tid och arbetsförtjenst, ungdomen demoraliseras, ökad fattigvård, osedlighet och oordning uppstå. Dessa förhållanden synas mig angå kommunerna så mycket, att dessa böra ega rätt att afgöra, huruvida inom deras område vinhandel må ega rum eller icke. Den enskildes rätt tror jag härigenom ingalunda skulle komma att förnärmast, ty kan vinhandel förekomma utan missbruk och oordningar, så skulle det säkert icke falla någon kommun in att vilja förmena dylik handel inom sitt område.

Som vinhandeln har väsentligen enahanda karakter som försäljning af brännvin i mindre parti, synes mig samma vilkor och ordning, som för rättigheten till den senare äro föreskrifna, äfven vara tillämpliga för försäljning af vin till afhemtning, på grund hvaraf får vördsam samt föreslå, det Riksdagen för sin del ville besluta, att samma bestämmelse, som i Kongl. förordningen angående försäljning af brännvin den 24 Augusti 1877 § 14 mom. 3 finnes stadgad, måtte antagas äfven för handel med vin till afhemtning, nemligen

att rättighet till försäljning af vin till afhemtning i socken å landet sökes hos kommunalstämman för ett år i sänder. Ansökning till erhållande af sådan rättighet, innehållande jemväl uppgift om stället för den ifrågasatta handelns utöfvande, ingifves inom första hälften af Juli månad till kommunalnämndens ordförande, som före slutet af samma månad öfverlemnar ansökningen jemte kommunalnämndens yttrande deröfver till ordföranden i kommunalstämman. Denne sammankallar härefter medelst pålysning två Söndagar å rad, för ärendets pröfning, kommunalstämma, hvilken skall hållas inom Augusti månads utgång. Afslår kommunalstämma ansökningen, då skall dervid förblifva. Bifalles åter ansökningen, insände ordföranden inom tre veckor från det stämman blifvit hållen handlingarne jemte kommunalstämmoprotokollet till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som i frågan fattar beslut och, så fort ske kan, gifver det kommunalnämndens ordförande till kända.

Anhålles om remiss till vederbörligt Utskott, som vid motionens behandling torde vidtaga nödigt ansedda ändringar i oförmälda syfte.

Stockholm den 24 Januari 1883.

J. Andersson,
från Lysvik. Vermlands län.

Häruti instämma:

Arvid Jönsson.

N. Nilsson.

Anders Bengtsson.

N:o 5.

Af Herr S. Wieselgren: Om förändrad lagstiftning angående särskilda sammankomster för andaktsöfning.

Härmed förnyar jag min vid två föregående riksdagar väckta, af Lag-Utskottet tillstyrkta och af Andra Kammaren bifallna motion om ändring af Kongl. förordningen den 11 December 1868 angående särskilda sammankomster för andaktsöfning.

Möjligen skall denna min åtgärd å nyo framkalla en redan förut hörd anmärkning om någon med motionens upprepande förknippad förolämpning mot den Kammare, som åren 1881 och 1882 funnit sig böra afslå densamma. Ett afslag från den Kammares sida, som har till uppgift att inom Riksdagen representera det mera återhållande elementet, behöfver dock icke betyda, att Kammaren finner förslaget såsom